

Урежда
редакционен
комитетъ

Абонаментъ 100 лев

Прематъ се обя-
вения —

ПРОБУДА

Отговорен
редакторъ
Н. Атанасовъ

Редакция и Адми-
нистрация
Печатница
„ПРОГРЕСУЛЪ“
— СИЛИСТРА —

„PROBUDA“ | Седмичен вестникъ за политика и обществени знания | Ziar Săptămânal

ПО ЗЛОДЕЯНИЕТО ВЪ С. БОГДАНОВО

Злодеянието на македонците ко-
лонисти въ Богданово дойде да
пока е за лишени път не само
увоената тактика за пропъждане
българското мѣстно население, но и
знази злоба, що кипи въ душата
на извѣстни ръководни обществени
крѣгове противъ българина, който
се още не може да разбере, че
то нѣмакво особено тѣхно разбира-
не на политическия събития, той
се трѣбва да напусне бащино ог-
нище, да изостави всичко що има
най-скъпо и защита немиля и не-
страгъ въ чужбина. Да, въ чужби-
на, защото българин, дѣто тѣзи
политически лица и ръководни об-
ществени крѣгове ги пращатъ да
тидатъ, за тѣхъ е чужбина.

Нима по подлъг човекъ за тѣхъ
тъ българина, нѣма по-крѣвока-
ненъ народъ отъ българския и като
ака затриването му отъ лицето на
емиа се налага. Така проповѣдва
естини, „Curentul“ на втория денъ
следъ Богдановското злодеяние, кое-
то донесе смъртта на двама доб-
ри българини и тежкото раняване на
руги седемъ.

На уводно мѣсто той пише:
Позната е приказката за бълга-
рина, който се явилъ предъ Бога
Искай всичко, що желае сърцето
и казалъ му Всемогущия, „мо-
ля ти ще бже веднага изпълнена,
амо ще поминишъ едно нѣщо: следъ
то стори за тебъ всичко що же-
лешъ, за сжседата ти ще стори дво-
йно повече. На сжседитѣ ти ще
бже двойно отъ което дажъ на
тебъ“. Следъ зрѣло и извѣсно об-
яснение, българинътъ издигналъ мо-
гъственъ погледъ къмъ небето и
отказалъ съ решителностъ мо-
лята. „Изаази ми едното око, Гос-
ди“. Съ това разрешение той не
улавявалъ нищо, освенъ удовле-
творението да знае, че сжседитѣ му
е бждате завинаги и извѣрно
„ниги“. А по-нататъкъ: Да ни бже
зволено да засвидетелствуваме
къ създалението си, че въ
срѣдното въ Богданово не сж убити
обемтѣхъ българини отъ справед-
ливѣ репресалии на македонцитѣ,
сж спасени само съ рани и да
бже позволено да цитираме
въ предъ нацията всички коло-
ни отъ Калрилатера, които въ

Богданово сж ударили по здраво и
съ повече жажда въ главитѣ и
гардитѣ на нападателитѣ“. бр. 790

Апология на добрушанско-бълга-
ринъ ние нѣма да правимъ, защото
този, който действително го познава
само ще се изсѣбе на дадената му
характеристика. Характерното е
тамо, че тѣзи, които искатъ да ми-
натъ за висококултурни и проник-
нати отъ култура хора, проповѣд-
ватъ и вършатъ убийство и подоб-
но на незаловения крадецъ викатъ
„Дръжте убийцата“, за да взведатъ
въ заблуда общественото внимание.
Това е смисъла на цитираниѣ ре-
дове отъ в „Curentul“. Впрочемъ
тѣ си оставатъ върши на природата.
Въ България почти всички по-
литически убийства сж дѣло на
македонци, тукашнитѣ македонци,
вчерашии другари на македонцитѣ
революционери, не могатъ да нѣматъ
сжщата идеология, че можеть, ка-
мата и револвера сж, които разре-
шаватъ всички въпроси.

Едно нищожно малцинство сме
ние въ държавата, обаче тукъ, въ
Калрилатера, дѣто ние, българитѣ,
сме дома си, претондираме да сме
народъ съ достатъчна култура, хора
на упоритъ производителенъ трудъ,
пионеритѣ, които сме издигнали до
цѣлтуше състотине бащиния си край.
Това което българина е направилъ
за процътяването на Добруджа,
неговото досегащо добро живува-
не съ турското население и добро-
то му сжседство съ колониститѣ
отъ старото кралство сж доказател-
ство за широката му душа, а под-
чинението му на всички досегашии,
макаръ и тежки законоположения,
говорятъ само за зачитане общест-
венъ редъ, а не бунтарство.

А тогава, когато намъ се при-
писватъ качества като посоченитѣ,
и когато гласно, открито и високо
се изсърчва нашето избиване, дър-
жавата, реси правителството, ако
то навистина, разбира да ни третира
като пълноправни граждани, е
длъгъ по да опровергае писаното и
тегли подъ отговорностъ подстрека-
телитѣ.

Длъгъ се налага на Г-да народ-
нитѣ представители българина да из-
дигнатъ високо гласъ въ парламен-
та и, като предизвикатъ изясне-

то на истината отъ отговорнитѣ
фактори, да защитатъ съ достоин-
ство опозореното име на българина
добрушанецъ, като обърнатъ вни-
манието върху пропагандата за из-
требление на сѣзродилнитѣ нѣмъ.
Това тѣ сж длъжни да го сторятъ.
Чрезъ тѣхъ ние ще чкаме да ви-
димъ изразенъ високиятъ, силенъ
и действителенъ протестъ за това
що отъ години пре-наказваме. Това
го иска опозореното име на бълга-
рина, искатъ го тѣзи, които сж
нигъ дали довѣрието си.

Криза въ Националь- Царанистката партия

На 28 мартъ, въ салона на опе-
рата въ Букурещъ, се отпразнува
съ особено тържество присъедине-
нието на Басарабия къмъ Кралст-
вото. Казали сж хвалебни речи за
всички, които сж допринесли съ
своята дейностъ за това велико съби-
тие въ политическия животъ на
Ромъния. Г-нъ Министра на прос-
вѣтата подчерталъ въ речта си осо-
бенитѣ заслуги на Константиноу Стер-
я за присъединението на Басара-
бия. Начинътъ, по който сж били
изтъкнати заслугитѣ на Стеръ, въ-
дुшевили публиката и залата гръм-
ва отъ ръкоплѣскания. Веднага
следъ направенитѣ овации, трима
отъ Г-да присѣдствающитѣ генерали
демонстративно напускатъ салона въ
знакъ на протестъ, че се слави ка-
то голѣмъ родолюбецъ чонѣка, чин-
то дейностъ, споредъ тѣхъ, е не
високо патриотична, а прелателска.
Настава суматоха, защото постѣп-
ката на Г-да Генералитѣ се счита
въ първия моментъ за оскърбител-
на, толкова повече, че на тържест-
вото сж присѣдствували Г-да Ре-
гентитѣ.

Тази нагледъ дребна случка се
разви въ една истинска криза за
властующата националь-царанистка
партия. Г-нъ Константиноу Стеръ е
виденъ членъ на националь-царани-
стката партия, единъ отъ учени-
тѣ хора на Ромъния и водителъ на
Басарабската селска партия, едно
крило отъ образуваната чрезъ сли-
ване националь-царанистка партия.
Казанитѣ по неговъ адресъ хвалеб-
ни думи отъ отговорни лица не мо-
жеха да се не изтъкуватъ отъ
политическитѣ нѣмъ противници въ
смыслъ, че партията, къмъ която
се числи, одобрява напълно не-

вата политическа дейностъ презъ
време на войната, и следователно,
тѣ, националь-царанистката партия
е партия на предатели.

Отъ тукъ следватъ логично ос-
таналитѣ събития: Г-нъ военния ми-
нистръ Чихоски подава оставка
като протестъ за станалото и соли-
даризиране съ останалитѣ Г-да ге-
нерали, а Г-нъ Маноу поисква и
получава оставката на Стеръ отъ
партията.

Напускането партията отъ Стеръ,
водителъ на басарабската парламен-
тарна група, наложи на групата да
опредѣли поведението си. Нѣколко
дни вече басараби разискватъ и
макаръ че още окончателно реше-
ние да не е взето, но теченията се
строго опредѣлиха: една частъ ис-
катъ напускане на партията и об-
разуване на старата басарабска ца-
ранистка партия, апрочетъ едни отъ
депутатитѣ подложа вѣтъ оставката
на Г-нъ Маноу, а останалитѣ все
още не могатъ да опредѣлятъ по-
ведението си, обаче като че ли сж
наклонни да запазятъ мѣстата си
въ партията.

Предъ свѣтовната война и следъ нея

Не преди много време между
Италия и Австрия се подписа до-
говоръ. По случай подписането на
този договоръ в „Форверцъ“, органъ
на Германската социалъ демократи-
ческа партия разказва на уводно
мѣсто следното.

Южния Тиролъ, населенъ почти
наравно отъ немци и германци, предъ
свѣтовната война бѣ подъ
властѣта на Австрия. Италианското
малцинство подъ Австрийската
властъ се ползуваше съ пълни пра-
ва. То имаше свои национални учи-
лища, въ които децата му се уче-
ха на майчинъ езикъ, сждилища и
специаленъ окръженъ сждъ, въ
които сжденето е ставало само на
италиански езикъ; въ всички учреж-
дения си е служило само съ ма-
терния езикъ; тогава за италиан-
цитѣ сжществувало свобода на
сѣбранията, свобода на печата и
право на здруженията. Надлѣситѣ
на държавнитѣ учреждения сж били
освенъ на немски и на италиански,
нобщо италианцитѣ подъ властѣта

на австрийците сж имали всички малкото си посмисляло да им днес ностро и да е малкостно.

След сватоната война положението се промени в южния Тирол остана под властта на италианците. Им трябвало да предложат, че немците сга се възвратят от сжиктй права, от каквато по-рано се ползвала италианците. Нито немците от каквото и да било право. Не само това, но дори нямат и право да се обръщат към Обществото на Народите, от каквото и да било модела. Им сже мжко по неистински от тйх, ние мжко да подложим модела до Обществото на Народите.

Нека се надяваме в работата на по добротй времена, когато ще имаме онова, което сж имали италианците под австрийска власт.

ЗА ЕДНА СРЕЩА

По предложение на министъра на вътрешните работи Севекиан. Германското правителство е изпратило предложение на французското правителство да се състои една среща между хората на двата народа взела участие в сватоната война. Французското правителство е изпратило предложението и дало съгласието си да стане срещата. Срещата ще стане през Юни и на мястото, дето сж станали най жървавите сражения. Извикали сж жители да участват в срещата десетки хиляди французи и немци. Срещата ще бъде най величествената манифестация за мирното живуване на народите. Ще се срещнат хората, които не преди много години се добиха да се убият в сжиктй тйх мйста и ще потърсят в себе новото, което се е създало след страшните нещастия през време на войната и след нея и го засвидетелствуват един пред друга, за да не могат да се повтарят нещастия като преживяната война. Дано омръжа на германци и французи се последва и от други народи, за да може по скоро да се живее натрупащата любов от войната.

Културни прояви

На 30 Март вечерата Музикалното друж. „Седина“ даде концерт под диригентството на Г-нъ Пенчо Ст. Пейов в салон на военния клуб. Всички номера от програмата бяха добре подбрани и източени с величие. Особено се изтъняваха българските дорови песни, като: „Каква мома вадяха майо“, „Мая моме първоома“, Палай Неда студена вода“ и дуета „Темелула“, изведени от Г-нът Дора Генчева и Да. Изидова.

Въ хора и оркестра имаше дисциплина и ред.

те малкия крайдоувански градче Туграканъ и предатия вечерата въ току що построения театрален салон комедията „Пепеломата мжх“ отъ Вахъ.

Престигането на гърмата съпроводно сж ибене, вносе оживление въ таухото градче. Българското население въ него, чуждо отаждна на това, що се казва „народна култура“, проявява голям интерес към неж с масовото посещение на представлението. Салонът бж превъзнесен. Съ особена интерес се проследява излизането на пиесата. Неопределения смъх, който излизаше публиката, бж отворен за спомучаващата игра на участващите любители.

След свършване на пиесата имаше весела част, която се състои въ танц, хора и ржченица. Няколко народни песни из репертоара на музикалното Дру. „Седина“, изведени от любителят, изтънява онова, що съставяше цял на посещението.

Наблюдаме сж, че разущиват првмъ, който оказва Туграканъ на гостите любители на театралното изкуство, както и постигнатият резултат, ще ги насърча и подтикне към идеята да пригът по-често посещения въ това градче. Нека се даде възможност на любознателните му жители да чуват по-често родна речъ на тйхната сцена. Съ това театралната секция при Българското Обществъ ще отбележи един по-широк и по-ясен успел въ постижението на задачата, която преследва.

На 6 т. м. Частното българско първоначално училище даде трета по редъ ученическа забавя из родителите, на децата—наемца на училището. Една от големите став, кждето се дават забавите, е коридора до нея сж препълнена от посетители, между които личат и голъма част от насловителите. Забавата се откри сж изпъване от детския хоръ въсвела на труда. След това последва смяната на учителя А. Хотиновъ на тема „Детската престижност“. Неслушника съ внимание, тя бе въбудила и мисли въ слушателите, ала стария и оскител у-л не бж се губил въ големите правни теории за престижността, а простижно бж разказвал своите наблюдения и опити от дългогодишната си практика. Съ това бе бил много по полезен на родителите, детиния да чуят умне напътствия за възпитаването на своите деца. И все пакъ хвала и въ това, което правител учителят от първоначалното училище.

Последваха декламации, разкази и спенки въ детския живот. Някои деца съ трогателна сръдечност предадоха чувствата, вложени въ произведението, които тй изнесоха. Родителите съ изторит слушаха детските проповядания и се разотидоха доволни от това що чува и радостни, че могат да слушат децата си да говорят въ училището въ малките и следва родна речъ.

Изъ окръга

Акадъмлари

По мислата седмица въ мйстността „Сая орманъ“ между солата Балатини Енякой и Сузучуи е извършенъ сборъ. Отъ Балатини Енякой се изплатятъ съ фйтонъ помощници смялата отъ Акадъмлари Бурдуанъ, грейфера Татаръ и единъ айнари отъ Каларанъ. Тй бяха въ село по историческо дйло. Къмъ единъ часа следъ обядъ, като достигатъ въ мйстността „Сая орманъ“ предъ фйтона излизатъ три добре въоръжени лица, свързатъ го, отбидатъ пътниците въ гората, обиратъ смялата и грейфера, като имъ взематъ дрехите, общата, всички цйности и дйлото, а на айнари не взела нищо. Дори старения оркестъ, що носелъ пръста си, успелъ да заваля, като го заровалъ въ земята до като легналъ на очи въ гората. Току що освободени единът, попадатъ на засадата двамъ търговеца на обща, отъ които разбоинаците взела 2000 лей и 5—6 чафта обща. Следъ това никой, никде, нито чука, нито виджа разбоинаците.

За случилото се е било съобщено на шефа на поста въ Акадъмлари, който съ свободните отъ служба джандари отива къмъ мйстото на обира, безъ да се добере до навието и да било следъ отъ разбоинаците. Уведомени е билъ и шефа на секцията Жалату, който подъ предлога, че ще образува потера, късно презъ нощта повикава въ секцията Карю Столбовъ, Марю Ав. Лисковъ и М. Карчевъ, които стражаратъ, по заповеди на шефа на секцията, възвратъ, простератъ на земята и имъ напасагъ местомъ побой. Това е сторено, за да вътригнатъ отъ набедаците признация, че познаватъ разбоинаците и сж има из връзки съ тйх. Възможно е да сж получила желаните признация, защото жично се установя срещу побой, по достатъчни ли сж тй, за да се поддържа сериозно обвинение? До кога модерна и културна Ромъния ще позволява въ предварителните следствия да се употребяватъ средства, които бжха пресметн само на низкостепените? Набедените сж били издирени въ гр. Селестра и предадени на прокурора, който ги освободилъ. Това добре, но ващо прокурора не подери смътка и отъ побойника, който угре може и други мария граждани да направя неспособни за работа?

Хасъно:

Генчо Билметъ наема отъ договоръ отъ агронома отгетатъ му като третилия ния и частъ отъ тйхъ засаина съ есенна посвйа. Агронома е смъненъ и новия танътъ не признава сключенатъ отъ предшественика му договоръ и наново раздава отгетатъ третиня на колониста. Колониста конго се даватъ нивитъ на Билметъ, се готви да раздаде есенната посвйа и да сже боба. А тя е тй хубава и тй много обичава! Нов селъшко сръе би могло да я посмъртува?

Билметъ предава на колониста да се избере, което ще отъ празнику му ния и да взоре сжиктй протрива. Колониста е неумолямо разказал посвйа и си сже боба. И 6 т. м. се срещатъ на чешмата свадата готова. Колонистите сж тбавно, сдиратъ се и удиратъ по ямде свари и някто свари. Няколко чияните некое на жертвата се притечатъ на помощ отъ най близка дворъ Марина и Петъръ Гайчери. Правител сжиктй да отнематъ жертвата отъ ръцете на освирепелия колониста, но жената е ударена с камънъ въ главата и пада въ осейбъ, мжиктй неестоно бити, едсж мога да се измъкнатъ и избегатъ далече.—Побойниците се уморили и сж разотинали. На мйстотъ изказана власт не се е явила. Бити сж освидетелствувани отъ пйари. Положението на Билметъ е безъ надеждно. Колонистите сж отъ Огъра Ромъния, не сж манадолице. И е лъ това отавува на подготвената отска, която се върната въ поседно време и отъ Столичната преса.

Отзиви и бележки

Днесъ, 10 т. м. по вече отъ 2 души селяни отъ с. Бабукъ бжх изпозвани предъ мировия сждъ да отговорятъ срещу обвинението, че нучетата имъ ходили свободни из дворовете. Дйлото се отложи, ще дойдатъ и други път, а може и много имти още да идватъ. Джандаринъ ийанкитъ съставилъ актоветъ, а смялата ще предаде на наемията въ страшното престъпление. Никой не ще да види простаките отмижени на джандари. Кога тй своего рода джандари въ селата ще свикнатъ да възитатъ правата и да възмаватъ труда на работнико народъ, та да му дадатъ възможностъ външ божна деля да посвйатъ на трудъ, който създава богатствата и дава хлябъ на всички, тй и на джандарите.

Ще се намърси ли началство да пресмътне издипитъ на тйхъ хората да постави на мйсто джандари и да му отнема възможността да разказва и за въ бждше работнико хора?

Ескурзаната до Русе ще се състои. Уговорени сж всички условия по отаването. Ескурзанитите ще изтвурятъ съ единъ отъ най хубавите възрожда на държавната плавателна служба по Дунавъ. Тръгване на 20 т. м. сутринта и връщане на 26 т. м.

За отване и връщане тансата е 600 лей.

ЕДНО НАЧАЛО. Вестникъ „Единство“ съобщава, че въ гр. Одерхей Трансилвания, кждето населението въ болшинството си е маджарско, бжло разрешено на последните дъ си служатъ съ родния си саявъ въ държавните учреждения. Това е едно хубаво начало. Даво частъ по скоро се простре и въ други части на държавата, кждето сжко така населението въ болшинството си е маджарско. Това е смянитъ, но кой ще могатъ маджарите население да се чувствуватъ въ родната се стрия и по ядрено да се правятъ нйхъ държавите.